

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№3(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 1116 sahifa,
16-mart, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Woosyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Katta guruh tarbiyalanuvchilarida kasb haqidagi dastlabki tasavvurlarni shakllantirish metodikasini innovatsion ekotizim sharoitida takomillashtirish	18
Uralova Fotima Baxtiyor qizi	
Malakali sportchilarning kommunikativ qobiliyatlarini takomillashtirishda sotsiologik yondashuv (gandbolchilar misolida).....	23
G. A. Valiyeva	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida motor alaliyali bolalarni ruhiy va nutqiy rivojlantirish usullari	27
Suyunova Surayyo Ulash qizi	
Sog'lom bola ekotizimining asoslari: ovqatlanish, immunitet va rivojlanish	31
Israilova Xusnida Adilovna	
Mobil ilovalar yordamida mustaqil o'qishni rivojlantirish	37
Raximova Feruza Najmiddinovna	
Biologiya darslarida muammoli ta'lim texnologiyasini qo'llash orqali mantiqiy fikrlashni rivojlantirish	42
Dauekeeva Gulistan Orinbaevna	
Talabalarga ingliz tilidagi matnlarni kommunikativ metod yordamida o'qish texnikasini takomillashtirish usullari	46
Mo'minova Mahliyo Axrorjonovna	
Velosiped haydashning afzalliklari.....	49
Raxmonova Go'zal Bobir qizi	
Компетентностный подход как стратегическая основа модернизации образования и его реализация в преподавании русского языка как иностранного в Узбекистане	54
Мирзакбарова Севда Бахиддиновна	
Umumta'lim maktablarida texnologiya fani mashg'ulotlarini tashkil etishning zamonaviy yondashuvlari va metodlari.....	58
Ziyamova Gulbaxor Tulabayevna	
Типы аббревиации в русском и узбекском языках: сравнительно-типологический анализ.....	62
Рахмонова Бахтигул Пайзилловна	
Maktabgacha ta'limda nutqni rivojlantirish jarayonida didaktik o'yinlardan foydalanish metodikasi	65
Abidjonova Mushtariybonu Qobiljon qizi	
Tarbiyaviy tadbirlarni samarali tashkil etishda maktabgacha ta'lim tashkiloti va ota-onalarning o'zaro hamkorlik masalalari.....	71
Sanayeva Surayyo Bobonazarovna, Jabborova Shaxina G'affor qizi	
Qadriyatli yondashuv asosida talabalarni ma'naviy-axloqiy tarbiyalash mexanizmlarini takomillashtirish ..	76
G'aybullayev Quvonchbek G'olibovich	
Maktab o'quvchilarida stressga barqarorlik namoyon bo'lishining psixologik tahlili	83
Ismoilova N. Z.	
Yoshlar ma'naviyatini shakllantirishda milliy qadriyatlarning o'rni.....	87
Karshiyev Jaxongir Abdirayimovich	
Funksional savodxonlikni rivojlantirishda o'qish savodxonligining o'rni va ahamiyati	91
Xatamova Munisa Mamadulla qizi	
Transformatsiyalash tizimi asosida o'quvchilarning loyihalash kompetensiyalarini rivojlantirish samaradorligi	95
Jurayeva Zulayxo Islomovna	
Zamonaviy boshqaruv nazariyalarida rahbar muloqoti (transformatsion, kommunikativ va ishtirokchi boshqaruv yondashuvlari asosida).....	102
Islamova Difuza Dilshodovna	

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida pedagogik kompetentlikni tabaqalashgan yondashuv asosida rivojlantirish mazmuni	107
Begmatova Nasiba Mengnarovna	
Bo'lajak maxsus pedagoglarni inklyuziv ta'limda subyektlar faoliyatini o'rgatish metodikasi	112
Dilshodov Abrorjon Dilshodjon o'g'li	
Pre-Reading Activities to Enhance Foreign Language Reading Comprehension: Reading "The Adventures of Tom Sawyer" in 10–11 Grades	118
Djumaniyazova Zulfiya Kaliyevna	
Nutq aktlarini o'rgatishda autentik materiallardan foydalanishning metodik imkoniyatlari (filologik yo'nalish talabalari misolida)	122
Fayzulloeva Chevar G'ayrat qizi	
Yangi O'zbekistonda talaba-yoshlarni milliy yuksaltirishda jadid-marifatparvarlari ilgari surgan g'oyalarning o'rni va roli	125
Mamadaliyev Abduvoxid Maxsitaliyevich	
Gimnastikaning O'zbekistonga kirib kelish va rivojlanish tarixi	128
N. Q. Mamasidova	
Uglevodorodlar tarkibini aniqlashda massa ulushiga asoslangan reflektiv yondashuv (7-9-sinflar misolida)	131
Maxamadiyev Sharofiddin Jumaboyevich, Smanova Zulayxo Asanaliyevna	
Screencasting materiallarini yaratish va ularni o'quv jarayonida qo'llash	134
Maxmudova Dilfuza Meliyevna, Ergashov Niyozxon Ilyozxon o'g'li	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda so'z shakllanishini psixolingvistik asoslari	137
Moxirabonu G'aniyeva Adxam qizi	
Maktabgacha ta'limdagi muammolar va yechimlar: o'zbekiston respublikasi tajribasi	140
N. Sh. Miryusupova	
Interaktiv kartografik resurslar va ularning ta'lim jarayonida qo'llanilishining didaktik, kognitiv hamda metodik asoslari	143
Olimova Aziza Abdullayevna	
Mentorlik tizimining tarixiy ildizlari va rivojlanish bosqichlari	147
Oxunova Dilnoza Qaxxorjonovna, Abdumannonova Durdonaxon Shuxratjon qizi	
Talabalarining psixologik holati va stress omillarining prokrastinatsiyaga ta'siri hamda mustaqil ta'lim faoliyatini qo'llab-quvvatlash usullari	150
Razakov Farxod Kuvondikovich, Rajabov Hikmat Toshevich	
Talabalarni stulda o'tirgan qiyofachi portreti ranglavhasini ishlashga o'rgatish metodikasi	154
Sadatov Chori Xolmuradovich	
Organik kimyo fanini o'qitishda teskari ta'lim va texnologiyalarning ahamiyati	158
Umrbekova Maftuna Ulug'bek qizi, Babanazarova Ayzada Omirbaevna, Abdulkakimova Gulziyba Ziyatdinovna	
Duduqlanishni bartaraf etishda kompleks metodlarini qo'llashning samaradorligi	162
Xasanova Barnoxon Abdusattor qizi	
Shaxsga yo'naltirilgan yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarning pedagogik kompetentligini takomillashtirish	165
Xolbozorova Nasiba Xolbozar qizi	
Проектирование персонализированных образовательных сценариев в дошкольном образовании средствами генеративного искусственного интеллекта	168
Пак Диана Александровна	
Bo'lajak pedagoglarni tayyorlashda STEAM yondashuvining roli	170
Atenov Jandarbek Dayrabay o'g'li	
Innovatsion ta'lim muhitida talabalarining kasbiy muloqot kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik asoslari	173
Bo'ltakov Sanjarbek Xazratqul o'g'li	
Alohida ta'lim ehtiyojlari mavjud bo'lgan bolalar uchun inklyuziv ta'lim tizimining ahamiyati	176
Mehmonova Nodiraxon Yusufxon qizi	

Duduqlanish nutq kamchiligini korrektsiyalashning maxsus va integratsiyalashgan texnologiyalarini rivojlantirish.....	180
Boxodirova Gulasalxon Ibrohimovna	
Эссе как инструмент формирования и диагностики компетенций в системе высшего образования .	184
Шейхмамбетов Сервер Рефикович	
Matallar va folklor hikoyalari: maktabgacha ta'lim tashkilotlarida interaktiv dars texnologiyalari.....	188
Azimova Nodira Hikmatovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda jismoniy sifatlarni rivojlantirish va ularni sportga yo'naltirishning pedagogik asoslari.....	191
Norboyev Komiljon Jurakulovich, Rustamova Kamola Xayrulla qizi	
Oliy ta'lim muassasalarida ijtimoiy-gumanitar fanlarning o'qitilishining ahamiyati.....	194
Burkhanova Sabo Tulanovna	
Oliy ta'lim muassasalarida O'zbekistonning eng yangi tarixini o'qitishning metodologik asoslari va muammolari	197
Norbutayeva Guzal Abdig'ofurovna	
Ta'lim tashkilotlarida sifadni boshqarish jarayonlarini tizimli rejalashtirishning nazariy va amaliy asoslari.....	200
Abdurashit Karimovich Avliyakov	
Tarbiya darslari samaradorligini oshirishda abdulla avloniy pedagogik hikmatlaridan foydalanishni metodik tashkil etish.....	204
Daliyeva Eliza Zokir qizi	
Badiiy-tarixiy meros asosida bo'lajak pedagoglarning refleksiv tafakkuri va kasbiy identifikatsiyasini rivojlantirish	207
Qodirova Mavluda Maxodir qizi	
Adabiyot darslarida lirik asarlarni vizual yondashuvlar asosida o'qitish usullari.....	210
Sobitova Mahmudaxon Shuxratbek qizi	
ESG tamoyillarini ta'lim tizimiga joriy etish orqali talabalarda ekologik, ijtimoiy va boshqaruv ko'nikmalarini shakllantirish	216
Tursunova Shahzoda Baxromovna	
Социально-психологические факторы нарушения психологического здоровья в семье	219
Гулру Тургунова	
O'zini tarbiyalash (self-development) g'oyasining Ibn Sino ta'limotidagi o'rni	229
Usmanova E'zoza Zokirjonovna	
Оценка динамики физиологических показателей волейболистов 12–16 лет в предсоревновательный и соревновательный периоды.....	234
Умматалиева Шерзода Шерали угли	
Individual sport turlarida sportchilarning natijadorlik kompetensiyasini motivatsion omillar asosida shakllantirish.....	239
Baratov Nasriddin Karshibayevich	
O'smirlarda internetdan ortiqcha foydalanishning psixologik oqibatlarini	243
Fayziyeva Nodira Sobirovna	
Transakt analiz: shaxslararo muloqotni tahlil qilishning nazariy va amaliy asoslari	247
Nilufar Sayfidinovna Sangirova	
Inklyuziv ta'lim jarayonini boshqarish mexanizmlarini rivojlantirish (umumiy o'rta ta'lim maktablari misolida)	252
Abdug'aniyev Abdurauf Abdumannonovich	
O'zbek milliy kurashining tarixiy rivojlanish bosqichlari va uning yoshlar tarbiyasidagi pedagogik ahamiyati.....	257
Xomudjonova Feruza Komiljon qizi, Almardanov Xasan Asqarovich	
Belbog'li kurashning shakllanishi va rivojlanish tarixi: jismoniy tarbiya tizimidagi o'rni va metodik imkoniyatlari	261
Xomudjonova Feruza Komiljon qizi, Norqizilov Muxammadbek Sherali o'gli	

Dzyudo kurashining tarixiy evolyutsiyasi va uning ta'lim jarayonida kompetensiyaviy yondashuv asosida qo'llanishi	265
<i>Xomudjonova Feruza Komiljon qizi, Norqobilov Jamshid G'ulomovich</i>	
Dzyudo kurashining tarixiy evolyutsiyasi va uning ta'lim jarayonida kompetensiyaviy yondashuv asosida qo'llanishi	270
<i>Xomudjonova Feruza Komiljon qizi, Nurullayev Fazliddin Murodulla o'gli</i>	
Raqamli muhitda shaxs xulq-atvori dinamikasi (bolalik va o'smirlilik misolida)	275
<i>Raimdjanov Mirkarim Tolibjon o'g'li</i>	
O'quvchilarning intellektual qobiliyatlarini oshirishning pedagogik va psixologik asoslari	278
<i>Suvanova Baxtigul Baxridinovna</i>	
Xalqaro tajriba asosida o'quvchilarda tadbirkorlik ko'nikmalarini shakllantirish mexanizmlari	283
<i>Azimov I. T., Mirzayeva N. I.</i>	
Boshlang'ich sinflarda ingliz tili o'qitishda didaktik vositalardan foydalanish	288
<i>Ziyaboyeva Sevara Saydullayevna</i>	
Yuqori malakali o'rta masofaga yuguruvchilarning jismoniy rivojlanish dinamikasi	292
<i>Nazarov Nuriddin Baxranovich</i>	
Maktab direktorining partisipativ boshqaruv faoliyatida qarorlar qabul qilish jarayonida ishtirokchilarning roli	297
<i>Jabborova Yulduzxon Hasan qizi</i>	
Tibbiyotda nizoli vaziyatlar va ularni bartaraf etish usullari	301
<i>Olimova Dono Shakirovna, Baxtiyorova Shahnoza Mansurbekovna</i>	
Ichki kasalliklarni tashxislashda klinik fikrlashning o'rni	304
<i>Tilavova Muqaddas, Hasanova Munisa, Mamatqulova Fayzo, Hakimova Xonbuvi Hakimovna</i>	
Транснациональные компании и проблема суверенитета национального государства	307
<i>Ф. Равшанов, Л. Сохибова</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarda o'quv-biluv faoliyati motivatsiyasini rivojlantirishning pedagogik ahamiyati	311
<i>Muhammadiyeva Manzura Maratovna, Musulmonova Sabrina Akmal qizi</i>	
Texnologik ta'limda xorijiy tajriba	316
<i>Lochinbek Abdirasulov</i>	
Talabalarda ilmiy-tadqiqot ko'nikmalarini rivojlantirishning nazariy-metodologik asoslari	319
<i>Saffarova Mohidil Axmadovna, Mustafayeva Feruza Anvar qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ona tili darslaridagi asosiy resurslari: "ona tili" darsligi, mashq daftari, o'qituvchi kitobi ta'lim samaradorligini oshirishning muhim omili sifatida	324
<i>Soatova Hilola Shuhrat qizi</i>	
Harbiy vatanparvarlik tarbiyasi – zamonaviy jamiyat taraqqiyotining muhim omili sifatida	328
<i>R. D. Mustayev, H. F. Abduvositov</i>	
Русскоязычная литература Узбекистана современного периода: проблематика, поэтика и художественный анализ	332
<i>Чернова Татьяна Алексеевна</i>	
O'smirlar orasida tengdoshlar bosimi va uning psixologik ta'siri	335
<i>Toshpo'latova O'g'iloy Baxtiyor qizi</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning maktabgacha yoshdagi bolalarda iste'mol madaniyatini shakllantirish jarayonida targeting yondashuvining pedagogik nazariy asoslari	339
<i>D. G. Umnov</i>	
Ona tili darslarini ikkinchi til tamoyillari asosida tashkil etish masalalari	344
<i>Maxkamova Guluzroxon Abdumutalibovna</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida mustaqil ishlarni pedagogik jihatlardan tashkil etishning nazariy va amaliy aspektlari	347
<i>Mahkamov Mahammadjon Dadajonovich</i>	
Boshlang'ich sinflarda interfaol metodlar asosida dars jarayonini takomillashtirish metodikasi	351
<i>Muhammadjonova Durdonaxon Bahromjon qizi</i>	
Tarix darslarini modellashtirishda pedagogik metodlar tasnifi va ularning samaradorligi	354
<i>Ikrom Qodirov</i>	

Hadassah gospital maktabi modelining o'ziga xos xususiyatlari, pedagogik samaradorligi va uni O'zbekiston gospital maktablariga tatbiq etishning ahamiyati	357
<i>Abdullayev Aziz Habibullayevich, Ochilov Orazbek Qosim o'g'li, Alimova Dono Abbosxanovna</i>	
Davlat boshqaruvi tizimida korrupsiyaviy xavf-xatarlarni baholash va prognozlash metodologiyasi.....	361
<i>Amirxo'jayev Shukurjon Qurbonovich, Sotvoldiyev Akbarjon Umidjon o'g'li</i>	
Neyropedagogik yondashuv asosida o'quvchilarda pozitiv fikrlashni rivojlantirishning ilmiy-nazariy va amaliy asoslari	364
<i>Babakulova Dilnoza Ramazonovna</i>	
Boshlang'ich sinflarda nutqiy nuqsonlarning oldini olish va o'quvchilarning talaffuz madaniyatini shakllantirish metodikasi	367
<i>Baxtiyorova Nastarin Baxriddinovna, Daminova Dilbar Melimurodovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining bilim olishga qiziqishini oshirishda gamifikatsiya elementlaridan foydalanishning nazariy-metodik asoslari.....	370
<i>G'aniyeva Gulxayyo Islom qizi, Raxmatova Shaxlo Mansurovna</i>	
Ingliz tili darslarida kitobxonlik ko'nikmalarining o'ziga xosligi	373
<i>Jo'raboyeva Turg'unoy Ikromjon qizi</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida lingvokognitiv kompetentlikni rivojlantirishning didaktik tizimi.....	377
<i>Kozimova Sadoqat</i>	
Umumta'lim maktablarida tabiiy fanlar (science)ni o'qitish orqali ekologik savodxonlikni shakllantirishning pedagogik asoslari	380
<i>Majitov Turg'unali Anvar o'g'li</i>	
Oilaviy munosabatlarda manipulyativ muloqot indikatsiyasi: psixologik tahlil va eksperimental natijalar	383
<i>Nishanova Zulfizar Yashin qizi</i>	
Bo'lajak mutaxassislarning kasbiy tayyorgarligini takomillashtirishda raqamli ta'lim texnologiyalarining o'rni.....	386
<i>Nurulloyev Firuz No'monjonovich</i>	
Talabalarining kasbiy kompetensiyalarini shakllantirishning tarixiy-pedagogik asoslari (ma'rifatparvar mutafakkirlar merosi misolida).....	390
<i>Sabirov Kaxramon Bektursun o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'lim yoshidagi 5-6 yoshli bolalarda muammoli vaziyatlarni mustaqil yechish qobiliyatini shakllantirish metodikasini takomillashtirish.....	393
<i>Tillayeva Vasila O'ktam qizi</i>	
Kritik fikrlash kompetensiyasining pedagogik va didaktik mazmuni	398
<i>Tursunaliyev Shaxzod Sherali o'g'li</i>	
Kurashchi qizlarning texnik harakatlarini kinematik va kinetik modellashtirish	402
<i>Xomudjonova Feruza Komiljon qizi</i>	
Oliy ta'limda ishga doir muloqot asoslari fanini o'qitish orqali talabalarning og'zaki fikrlash va nutq faoliyatini rivojlantirish	406
<i>Yuldasheva Dilnoza Bekturodovna</i>	
Роль онлайн-платформ и образовательных сервисов в формировании ответственности студентов.....	409
<i>Гуламов Жасур Баходирович</i>	
Изучение изменений полярного переключения негативных и позитивных эмоций средового воздействия в процессе развития/реабилитации механизмов эмпатии	413
<i>Ягудин Дмитрий Рустамович</i>	
Produktiv nutq ko'nikmalari orqali nutq aktlarini o'qitish samaradorligi.....	421
<i>Sadikov Erkin Tursunovich</i>	
Проблемы формирования письменной коммуникативной компетенции у студентов выпускных курсов высших учебных заведений	424
<i>Раджабова Зебинисо Анваровна</i>	
Pedagogika sohasida yangi ilmiy yo'nalish – pedagogik innovatsiya.....	427
<i>M.U. Raxmanova</i>	

Muammoli o'qitish asosida kichik maktab yoshidagi o'quvchilarning ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirish.....	431
<i>Giyasova Shaxnoza Abdurafikovna</i>	
9–10 yoshli o'quvchilar orasidagi nizolarni korreksion yondashuv bilan boshqarish	435
<i>Qulmatov Sindorqul Ibragimovich, Yarbekova Yulduz Bahromjon qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda raqamli mediakompetentlikni rivojlantirish	439
<i>Mo'minova Madina, Mamasodiqova Saida</i>	
Разработка приложения для визуализации и анализа решения задач линейного программирования.....	442
<i>Маматов Ислонбек Ильесович, Бурунова Муниса Баходировна</i>	
Mustaqil ta'lim topshiriqlarini integrativ modellashtirish tashkiliy-metodik muammo sifatida	448
<i>Ibroximova O'g'iloy Inomjon qizi</i>	
Boshlang'ich ta'limda axloqiy tarbiyani baholash va "tarbiya kundaligi"ni joriy etish metodikasi.....	451
<i>Norimboyeva Sarvinov Abror qizi, Norimboyeva Sarvinov Abror qizi</i>	
Talabalarda vatanparvarlik fazilatlarini rivojlantirishning nazariy-pedagogik va didaktik asoslari	456
<i>Xaydaraliyev Xurshid Xamidullayevich</i>	
Zamonaviy yosh oilalarda gender munosabatining o'rganilganlik holati	462
<i>Abduqayumova Gulnoza Karimjon qizi</i>	
Arifmetik progressiyani o'qitishda "progressiya konstruktori" amaliy-tadqiqot metodining samaradorligi....	466
<i>Abdurahmonova Zamira Raxmatullayevna</i>	
Maktabgacha ta'lim yo'nalishi talabalarining kasbiy kompetentligini shakllantirishning mazmuni.....	471
<i>Ashurova To'lg'anoy Ergashevna</i>	
Onlayn shaxmat platformalarining boshlang'ich sinf o'quvchilari tafakkuriga ta'siri	475
<i>Boboqulov Chori Urolovich</i>	
Ta'lim tizimida boshqaruv samaradorligini oshirish.....	480
<i>Kadirkulov Dilmurod Alimahamedovich</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda muloqot madaniyatini shakllantirish mezonlari.....	485
<i>Mirsagatova Nargiza Sayfullayevna</i>	
Communicative Language Teaching in Modern Classrooms: Strengths, Limitations, and Pedagogical Implications	490
<i>Mirzaliyeva Sarvinov</i>	
Pedagogika oliy ta'lim muassasasi talabalarining fizikadan metodik faoliyatga tayyorgarligini rivojlantirish	493
<i>Murtazayev Zohid Murtazayevich</i>	
Zo'ravonlikning inson ruhiyatiga salbiy ta'siri va oqibatlari	497
<i>Mutabarxon Maxsudova</i>	
STEM ta'limi sharoitida o'quvchilarning texnik tafakkurini rivojlantirishning transdisiplinar metodik modeli	501
<i>Normuxamedov Zarif</i>	
Jadidchilar asarlarida boshlang'ich ta'limga oid pedagogik qarashlarning nazariy asoslari	507
<i>Sariboyeva Aziza G'apur qizi</i>	
Pedagogika tarixida dars samaradorligini oshirish bo'yicha qarashlar va amaliyotdagi innovatsion loyihalar tahlili.....	510
<i>To'raqulova Feruza Jobir qizi</i>	
Yosh qizlarda shaxsiy mustaqillik va oilaviy mas'uliyat muvozanati	514
<i>To'xtamatova Nargiza, Boltaboyeva Marg'uba</i>	
Individual dars mashg'ulotlari orqali boksning faolligini aniqlash xususiyatlari	517
<i>Usmonov Mansur Qurbonmurotovich</i>	
Преимущества и недостатки использования виртуальных лабораторных работ по физике	522
<i>Тилова Турдихол Баратовна</i>	
Neyrolingvistik dasturlashning (NLD) nazariy va amaliy jihatlarini	529
<i>Xolikova Dilobarxon Maxsitovna</i>	

Tabiiy fanlar darslarini o'qitishda muammoli texnologiyalardan foydalanish usullari	533
<i>Ochilova O'g'iloy Mardon qizi</i>	
Communicative-Pragmatic Analysis of Binary-Based Paremmas in English, Uzbek, and Russian Languages.....	537
<i>Jumanova Sabrina Vaydullo kizi</i>	
Kurash mashg'ulotlarida raqamli texnologiyalar qo'llanilishi.....	542
<i>Melikuziyev Azizjon Adaxamjon o'g'li</i>	
O'spirinlarda kasbiy tanlov noaniqligi sharoitida mustaqil qarorlarni rivojlantirishning psixologik xususiyatlari	546
<i>Karimova Gulxumor Shodi qizi</i>	
ChatGPT kabi til modellarining ta'lim va fan sohasiga ta'siri	550
<i>Djabbarova Xabiba Kuvandikovna</i>	
Biologiya ta'limida qo'llaniladigan masala va mashqlarning turlari, mazmuni va kreativlikni rivojlantirishdagi o'rni	554
<i>Yusupova Lobar Nizomjon qizi, Raxmatov Uchkun Ergashevich</i>	
Сравнительный анализ русской и узбекской концептосфер в контексте преподавания РКИ.....	560
<i>Рустамова Феруза Махмуджановна</i>	
Professional ta'lim muassasalari o'quvchilarining kasbiy madaniyatini kompetensiyaviy yondashuv asosida rivojlantirish texnologiyalari	565
<i>Imomov Musurmon Pirnazarovich</i>	
Boshlang'ich ta'limda aksiologik qadriyatlar va raqamli kompetensiyalarni uyg'un rivojlantirish metodikasi.....	572
<i>Shabbazova Dilfuza Ruzikulovna</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy ijodkorligini rivojlantirishda klaster integratsiyasi va refleksiv yondashuvning o'rni	576
<i>Shabbazova Nodira Xamzayevna</i>	
Umumta'lim maktablarida immersiv texnologiyalar imkoniyatlaridan foydalanish	579
<i>Axmedova Dilnoza Baxtiyor qizi</i>	
Tasviriy san'at ta'limida kompozitsiya o'qitishning takomillashtirilgan metodik tizimi.....	581
<i>Karshiboyeva Dilafuz Boxodirovna</i>	
Bo'lajak ona tili o'qituvchilarining og'zaki va yozma nutqini rivojlantirishda refleksiv topshiriqlarning o'rni .	584
<i>Altibayeva Malika Kuvandikovna</i>	
STEAM yondashuvi asosida rivojlantiruvchi markazlarning samaradorligini oshirish yo'nalishlari.....	587
<i>O'rinova Feruza O'ljayevna, To'xtaboyeva Maftunaxon G'aniyevna</i>	
Aholi o'rtasida ommaviy sportni rivojlantirishning ilmiy-uslubiy asoslari	591
<i>Davulov Ozodbek Qalandarovich</i>	
Tasavvufda ma'naviy tarbiya tushunchasi va uning nazariy-metodologik asoslari	595
<i>Satimova Sevinch Sardorbekovna</i>	
Teaching Literary and Non-Literary Forms of Speech to Young Learners.....	600
<i>Nargiza Tulyaganova</i>	
Pedagog kadrlarni innovatsion faoliyatga tayyorlashni boshqarish tizimini takomillashtirishning metod va mexanizmlari	604
<i>Aziboyev Shuhrat Olimovich</i>	
Cerebral falajli bolalarda sensor, diqqat va motor funksiyalar integratsiyasining faktorli tahlili	608
<i>Karimberdiyev Azamat Axmadjon o'g'li</i>	
O'smirlik davrida emotsional intellektni namoyon bo'lishining psixologik xususiyatlari	614
<i>Djumabaeva Manzura Bagibekovna, Zoirova Laylo Alisher qizi, Umirboyeva Zaxro Dilmurod qizi</i>	
Zamonaviy ta'lim modellari mohiyati va ularning pedagogik tizimdagi o'rni (4K, 5E, 5I modellari misolida).....	617
<i>Raxmatov Uchkun Ergashevich, Qodirova Marjona Azamat qizi</i>	
Ayollarni iqtisodiy faollikka tayyorlashda o'quv dasturlarini loyihalash tamoyillari	624
<i>Diyarova Shaxloxon Rovshan qizi</i>	

Interfaol ta'lim metodlari asosida o'qituvchilarning kreativlik qobiliyatlarini rivojlantirish metodikasi: tajriba-sinov natijalari tahlili	628
<i>Abdiyeva Shodiyona Yodgor qizi</i>	
Raqamli muhitda maktabgacha ta'lim tarbiyalanuvchilarining qo'shimcha ta'limini tashkil etish: tadqiqotlar sharhi	633
<i>Amanova Dilorom Faxritdin qizi</i>	
Kognitiv tilshunoslikda skript atamasi va uning voqelanish mexanizmlari	637
<i>Fayzullayev Shohrux</i>	
The Concept of Blended Learning and its Role in the Modern Educational Paradigm	641
<i>Fozilova Maxina Adashevna</i>	
Finlyandiya boshlang'ich sinf o'quvchilarida matematika fanini o'qitish metodikasi	645
<i>G'aybulloyeva Yulduz Mexriddinovna</i>	
Xalq hunarmandchiligi bo'yicha o'quvchilarning kreativ qobiliyatini rivojlantirish	651
<i>Isoqov Shohruh Turabek o'g'li</i>	
Communicative-Pragmatic Analysis of Binary-Based Paremias in English, Uzbek, and Russian Languages	654
<i>Jumanova Sabrina Vaydullo kizi</i>	
Internet-risk profilaktikasining bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlashdagi o'rni	659
<i>Mamatxanova Nargiza Toxirovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida inklyuziv ta'limni samarali tashkil etishning psixologik-pedagogik shart-sharoitlari	663
<i>N. Sh. Abdullayeva, F. R. Valiyeva, S. S. Raximova</i>	
Musiqiy-ritmik harakatlarning asosiy komponentlari va ularni rivojlantirishda SI imkoniyatlari	667
<i>O. A. Shodiyeva</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida kredit-modul tizimi asosida ta'limni tashkil etishning pedagogik xususiyatlari ..	672
<i>Y. R. Azzamov</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida integratsion yondashuv asosida bolalarni ma'naviy-axloqiy tarbiyalashning pedagogik asoslari	676
<i>Yakubova Zilola Zikirovna</i>	
Aksiologik yondashuv asosida talabalarda mas'uliyatni rivojlantirish pedagogik muammo sifatida	679
<i>Teshayeva Dilnoza Chori qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarni tasviriy faoliyat turlari asosida estetik tarbiyalash masalalari.	684
<i>Yuldasheva Dilshoda To'liqinovna</i>	
Профессиональная рефлексия как фактор развития научного интеллекта будущего педагога в системе педагогического образования	688
<i>Анварова Хуснора, Исохонова Азиза</i>	
Толерантность в мультикультурном обществе	692
<i>Бекбосынова З. К.</i>	
Методика работы над ошибками как средство повышения грамотности	696
<i>Исмаилова Мадинабону</i>	
Методы и подходы к развитию профессиональной лексической компетенции студентов военных направлений	701
<i>Хамидова Нигора Тулкуновна</i>	
Raqamli ta'lim muhiti va uning maktabgacha yoshdagi bolalar rivojiga ta'siri	704
<i>Xayriddinova Parvinabonu Baxtiyor qizi</i>	
Pedagogika oliy ta'lim muassasalarida "botanika" fanini o'qitish samaradorligini oshirishda elektron ta'lim resurslardan foydalanish metodikasini takomillashtirish	707
<i>Nasirova Shahlo Qutbiddinovna</i>	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarning intellektual va ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishda media ta'lim texnologiyalaridan foydalanishning o'ziga xosligi	710
<i>Mahmudjanova Ro'za Mahmudjan qizi</i>	

O'zbekistonda jismoniy tarbiya va ommaviy sport samaradorligining tahliliy jihatlari	714
<i>Aslanova Malohat Akramovna</i>	
Differensial yondashuv asosida o'quvchilarning moliyaviy savodxonligini rivojlantirish muhim omil sifatida	718
<i>Mirzayev Akramjon O'ktamjonovich, Xokimjonova Feruza Hosiljon qizi</i>	
Jismoniy tarbiya-sog'lomlashtirish faoliyati jarayonida oliy ta'lim muassasalari talabalarining sog'lom turmush tarzini shakllantirish	721
<i>Ne'matova Diyora Dilshod qizi</i>	
Sport gimnastikasining yoshlar jismoniy rivojlanishidagi o'rni va ahamiyati	725
<i>Pirimova Nargiza Adilovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi (3–6 yosh) bolalarda erta ingliz tili o'rganishning psixolingvistik va pedagogik samaradorligi	728
<i>Xayrullayeva Muharramxon Davronbek qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim sifati va samaradorligini oshirishning strategik yo'nalishlari	733
<i>O'tahanova Manzura G'ofurovna</i>	
Development of Intercultural Communication Competence of Future Teachers in Speaking Classes as an Important Lingvodidactic Problem: Evidence From Uzbekistan's Higher Education Context	736
<i>Muhammadiyeva Halima Saidahmadovna</i>	
Bo'lajak ona tili o'qituvchilarining og'zaki va yozma nutqini rivojlantirishda refleksiv topshiriqlarning o'rni ..	749
<i>Altibayeva Malika Kuvandikovna</i>	
Jamiyatda huquqiy madaniyatni shakllantirish va rivojlantirishda davlat hokimiyati organlari faoliyatini takomillashtirish muammolari va istiqbollari	752
<i>Ismailov Sarvarbek Anvarbekovich, Maxkamova Munavvarxon Alisher qizi</i>	
Psixolog talabalarda kasbiy refleksiyani rivojlantirishning tarbiyaviy-psixologik determinantlari: muammolar va yechimlar	757
<i>Shukurova Nargiza Ikramovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida valeologik madaniyatni rivojlantirishda jismoniy tarbiyaning pedagogik salohiyati	762
<i>Xudoyberdiyev Sh. M.</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalar intellektual qobiliyatlarini rivojlantirishda ta'lim metodlari va vositalari	766
<i>Esanbekova Fotima G'ayratjonovna</i>	
Чеховские традиции в прозе XX века (Бунин, Платонов, Шукшин)	770
<i>Багирова Паринисо Бобировна</i>	
Oliy ta'limda mustaqil ishlarni tashkillashtirishda nostandart testlardan foydalanishning samarali metodlari va metodik tavsiyalar	775
<i>Nurnazarova Gavharoy Baxtiyor qizi</i>	
Umumta'lim va ixtisoslashtirilgan maktab o'quvchilarida oila obrazining kognitiv va emotsional komponentlari qiyosiy tahlili	780
<i>Toshtemirova Nigora Ibrohimovna</i>	
Boshlang'ich sinf "Tarbiya" darsligida Abdulla Avloniyning "Turkiy guliston yoxud axloq" asari g'oyalarini integratsiyalashning pedagogik imkoniyatlari	784
<i>Tovoshova Ozoda Akmal qizi</i>	
Noto'liq oila farzandlarida emotsional-irodaviy sohani rivojlantirish orqali ijtimoiy dezadaptatsiyani bartaraf etish	789
<i>Kaxarova Ozoda Abdimominovna</i>	
Kelajak pedagog shaxsini rivojlantirishda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining psixologik ta'siri ..	793
<i>M. B. Pulatova</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotida inson resurslarini boshqarish tushunchasining ilmiy-nazariy tahlili	796
<i>Maraimova Muxtabar Pulatovna</i>	
Kredit-modul modeli asosida kreativ ta'lim muhitini yaratish omillari va imkoniyatlari	801
<i>Xalkuziyeva Dilnoza Baxodirovna</i>	

Maktabgacha ta'lim pedagoglarining kasbiy faoliyati samaradorligini oshirishga qaratilgan pedagogik texnologiya modeli	805
G'aniyeva Vazira Yusufvna	
Xorijiy va mahalliy tajribada prognostik madaniyatni shakllantirish yondashuvlari	809
Ziyoda Urinbayeva	
The Role of Tolerance in the Professional Activities of Internal Affairs Bodies	813
Toshpo'latov Anvar Shokir o'g'li	
O'quvchilarni milliy qadriyatlar ruhida tarbiyalashda sharq mutaffakirlari merosidan foydalanish	818
Eshquvvatov To'liqinjon Eshquvvatovich, Buronova Durdona Erkin qizi	
Maktabgacha ta'limda interfaol metodlar orqali integrativ faoliyatlarni tashkil etish	822
Kubayeva Mavluda Baxtiyor qizi	
Boshlang'ich ta'lim jarayonida mantiqiy tafakkurni rivojlantirishning pedagogik-psixologik asoslari	826
Mirzaqobilova Sarvinov Aliqul qizi	
Zamonaviy jamiyatda ekologik mediamadaniyatni shakllantirish masalalari	832
Marziyayev Janabay Kalibayevich	
Alisher Navoiyning "Mahbub ul-qulub" asari asosida o'quvchilarning axloqiy fazilatlarini shakllantirish	836
Karamatova Dilfuza Sadinovna, Mahmudova Niginabonu Mizrof qizi, Ravshanova Mohinur O'tkir qizi	
Pedagogik amaliyot jarayonida bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy karyera loyihalash ko'nikmalarini shakllantirish	840
Djalolova Sevara Xolmurodovna	
Maktabgacha ta'lim tashkilotida inklyuziv ta'limni tashkil etishda innovatsion pedagogik texnologiyalar	845
G'ulomova Dildora Shoirvna	
Rus tilini o'qitishda grammatik kompetensiyani kommunikativ metod yordamida shakllantirish: qoidalardan jonli muloqotga o'tish metodikasi	850
Arabova Muhiba Bazarovna	
Bo'lajak musiqa o'qituvchisining kasbiy kompetentligini axborot-kommunikatsiya texnologiyalari asosida takomillashtirishning pedagogik muammo va ehtiyojlari	854
Axrorova Munajat Mashraf qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tanqidiy tafakkur ko'nikmalarini shakllantirishning pedagogik xususiyatlari	858
Azizjonova Asilabonu Alisher qizi	
Ta'limda innovatsion yondashuvlarning pedagogik-psixologik asoslari (pedagogik otm misolida).....	862
Begmatova Dildora Saydaliyevna	
Developing the Creativity of Primary School Students Through Art-Pedagogical Methods	866
Dauletmuratova Bayramgul Makhsetbay kizi	
Tabiiy fanlar darslarida kreativ ta'lim muhitini shakllantirishning innovatsion texnologiyalari va ularni takomillashtirish yo'llari	871
Farmanova Parvina Jamshid qizi	
Raqamli texnologiyalar yordamida arifmetik ko'nikmalarni mustahkamlash: zamonaviy ta'limdagi innovatsion yondashuvlar.....	875
Izimbetova Amina	
Matematika va o'yinlar nazariyasi: strategik qarorlarni modellashtirishda rivojlanish bosqichlari va amaliy ahamiyati.....	878
Jumanazarova Shahzada	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'qish faoliyatini rivojlantirishning ilmiy nazariy asoslari	881
Laylo Berdiqulova Erkin qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilari nutqini integrativ yondashuv asosida o'stirish usullari.....	885
Mamatraimova Dilshoda Chorshanbiyevna, Normengliyeva Sevinch Ulug'bek qizi	
STEAM texnologiyasi vositasida maktabgacha yoshdagi bolalarda kreativlikni rivojlantirish tamoyillari	889
Nazirova Guzal Malikovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda maishiy ko'nikmalarni takomillashtirishning ilmiy nazariy asoslari.....	893
Saydaliyeva Gavhar Burxon qizi	

Fizika fanini o'qitishda formativ baholash asosida o'quvchilarning tanqidiy fikrlash kompetensiyalarini rivojlantirish	896
Sobirov Avazbek Anvarovich	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda ayrim emotsional holatlar (injiqlik va emotsional reaktivlik)ni boshqarish.....	903
Sultonova Nurxon Anvarovna	
Teatr pedagogikasi asosida bo'lajak o'qituvchilarning ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirish modeli va metodlari	907
Tolipova Shohista Quadrat qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida emotsional intellektni rivojlantirishda didaktik o'yinlarning roli	911
Turg'unova Gulzoda Botir qizi	
Farzand tarbiyasida onaning psixologik va axloqiy ta'sirining amaliy jihatlari	916
Tuxtaboyeva Durdonaxon Tulkunovna	
Ontogenezning turli bosqichlarida shaxsning axloqiy rivojlanish xususiyatlari	919
Umaraliyev Muzaffarjon Muhammadjon o'g'li	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'zlashtirishini metakognitiv monitoring qilish va baholashning nazariy-metodik asoslari	923
Xalikova Zaxro Mirshadmanovna	
Sun'iy intellekt texnologiyalarining psixologiyada qo'llanilishi	927
Yoqubova Gulhayo Erkin qizi	
Maktabgacha ta'lim muassasalarida sun'iy intellektdan foydalanishning pedagogik imkoniyatlari	931
Bilolov Inomjon O'ktamovich	
Karatening kelib chiqish tarixi	934
Isayev Saidasiddinxon Islom o'g'li	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kreativ faollikni shakllantirishga doir usul va vositalar	937
Nishonova Kamola Shokirjon qizi, Mamadjonova Hayotxon Abdulim qizi	
Родительские установки и развитие личности	941
Кодирова Нилуфар Абдусаттор кизи	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida matnni tushunish ko'nikmalarini shakllantirish metodikasi	945
Yusupova Umida	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda liderlik va tashabbuskorlik sifatlarini rivojlantirish mexanizmlari	950
Kadirova Omadxon Sobirjonovna	
Maktab ta'limi tizimida raqamli boshqaruv modelini joriy etish orqali ta'lim sifatini oshirish	954
Raxmatova Xurshida G'ofurovna, Tangirov Xurram Ergashevich	
Особенности влияния психолога дошкольной образовательной организации на психическое развитие ребенка в игровой среде	961
Камолдинова Диёра Жалолиддин кизи	
Boshlang'ich maktabda sog'lom ijtimoiy-pedagogik muhitni shakllantirish yo'llari.....	968
Fayzidinova Maxsuda Akmalovna	
Maktabgacha ta'limda ma'naviy-axloqiy kompetentlikni shakllantirish: milliy va xalqaro pedagogik yondashuvlar	971
N. R. Dushayeva	
O'qish savodxonligini rivojlantirishda o'quvchilarning individual profili asosida moslashtirilgan didaktik yondashuvlarni ishlab chiqish.....	975
Oripova Dilnozaxon Abduvosi qizi	
Raqamli transformatsiya sharoitida oliy ta'lim tizimini rivojlantirish strategiyalari	980
Rabbimova Munisxon Mustafoyevna	
O'qitishda san'at vositalaridan foydalanish genezisi va zamonaviy tajribalari.....	983
Suvanova Kamola Raimqul qizi	

Sun'iy intellekt muhitida ta'lim olish jarayonida talabalarning psixofiziologik holati va kognitiv yuklamasini baholash	989
Turayeva Irodaxon Lochinbek qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarning konfliktologik kompetentlikni rivojlantirish – dolzarb pedagogik muammo sifatida	993
Xadicha Muxammadiyeva Karomatovna, R. Rayimova	
The Influence of Digitalization on Written Communication	998
Yusupova Sitara Ashuraliyevna	
Boshlang'ich ta'lim o'qish savodxonligi va ona tili darslariga zamonaviy yondashuvlar	1002
G'oyibnazarova Nargiza Raximjonovna	
O'quvchilarning ijodiy ish faoliyati malakalarni shakllantirishga mos masalalarni tanlash metodlari	1005
Artiqov Maqsud Bahodirovich, Sherimmatova Mahfuza Rasul qizi, Sarsenbayeva Zilola Kamiljon qizi	
Mashq va topshiriqlar tizimi – fonetik ta'lim samaradorligini oshirish tizimi	1011
Ganiyeva Dildora Sagdullayevna	
Psixologik treninglarning uslubiy muammolari: nazariy va amaliy tahlil	1015
Gulchehra Utamurodova Narbayevna	
O'quvchilarning kreativ fikrlashlarini rivojlantirishda mental xaritalardan foydalanish imkoniyatlari	1018
Islamova Karima Turdiyevna	
Pedagogning kasbiy rivojlanishi va o'zaro xamkorlik	1023
Karimova Gulchehra	
Ta'lim boshqaruvida "yumshoq kuch" (soft skills): rahbar ayollarning psixologik va pedagogik mahorati ...	1026
Nomozova Roziya Omonovna	
Ta'lim jarayonida psixologik muhitning ahamiyati	1029
Qarshiboyeva Dildora Burliyevna	
Boshlang'ich ta'limda raqamli texnologiyalar va sun'iy intellektidan foydalanishning samaradorligi	1033
Qo'chqorov Mirzavali	
Tarbiyachi va bola o'rtasidagi muloqotning psixologik ahamiyati	1036
Qodirova Malikaxon Kaxramonovna	
Umumta'lim tizimida o'qituvchilarning sifat faoliyatini baholovchi tizim yaratish	1040
Sharipova Umeda Tolibjonovna	
Maktabgacha yoshdagi nutq nuqsonli bolalarda kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishda zamonaviy logopedik va multimodal ta'lim texnologiyalarining samaradorligi	1045
Hasanova Gulnoz Qosimovna, Jo'rayeva Gulibonu G'ayrat qizi	
Musiqqa o'qituvchilarida ijrochilik mahoratini rivojlantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	1050
Azimjonova Gulxayxon Shuxratjon qizi	
Pedagogika oliy ta'lim muassasalarida bo'lajak o'qituvchilarni ijtimoiy-pedagogik faoliyatga tayyorlash pedagogik muammo sifatida	1053
Shanazarov Otabek	
Tarbiya fanida milliy-ma'naviy meros va hadislar asosida shaxsning ma'naviy-axloqiy kamolotini shakllantirishning ilmiy-pedagogik paradigmaları	1058
Axmedov Boburjon Vasikovich	
Pedagoglarning malakasini oshirish samaradorligini baholash mezonlari	1063
Muminova Nargiza Sabitdjanovna	
Современная детская литература: тенденции, проблемы и воспитательный потенциал	1067
Дустова Дилдора Собиржановна	
Complex Variants of Congenital Cleft Palate: Surgical Attacks	1070
Anvarova Muhtasar Anvarovna	
Метод равных расстояний при делении угла с недоступной вершиной	1074
Эсонов Мунавваржон Мукимжонович	

Nutqida nuqsoni bo'lgan bolalarda shaxslararo munosabatlarni art-terapiya vositalari orqali korreksiyalash	1077
Nig'matova Nodirabegim Lutfilllo qizi	
Raqamli kutubxonalarda foydalanuvchi ehtiyojlarini tahlil qilishda sun'iy intellektdan foydalanish	1082
Choriyeva Zarina Anvarbek qizi	
Формирование духовно-нравственных ценностей будущих учителей начальных классов	1085
Зокиржонова Ф. Р., Рихситиллаева Д. Р., Меликузиева Ш. А.	
Oliy ta'limda talabalar ommaviy sportini rivojlantirishning pedagogik asoslari	1088
Ummatov Nozim Raimjonovich	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning intellektual qobiliyatini innovatsion ta'lim texnologiyalari vositasida shakllantirish yo'llari	1092
Altibayeva Gulbaxor Majitovna	
Virtual va kengaytirilgan reallik vositalari yordamida bo'lajak biologiya o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini shakllantirish	1098
Raxmatova Salima Togaymuradovna	
Digital Technology-Based Mechanisms for Managing Financial Sustainability in Industrial Enterprises: Evidence From Uzbekistan's Gas Sector	1102
Ergashev Muhibbek Aslam ugli	
Refleksiv yondashuv asosida bo'lajak tarbiyachilarda kasbiy barqarorlik ko'nikmalarini rivojlantirish	1106
Akramjonova Feruza Akramjonovna	
Yosh badmintonchilarning boshlang'ich tayyorgarlik bosqichida koordinatsion qobiliyatlarini rivojlantirish ...	1110
Sattorqulova Fotima Jamol qizi, Sattorqulova Zuhra Jamol qizi	
Boshlang'ich sinf matematika darslarida mantiqiy topshiriqlar va didaktik o'yinlardan foydalanish	1115
Nizamov Alisher Bayazovich, Sarvinov Mirzaqobilova Aliqul qizi	
Bo'lajak pedagoglarning kasbiy tayyorgarligini takomillashtirishda gosital pedagogika va innovatsion texnologiyalar integratsiyasi	1121
Usmonova Hulkar Shavkat qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida lingvistik kompetensiyalarni rivojlantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	1126
Qayumova Odinaxon Buvarayim qizi	
Virtual o'yinlarning o'quvchilar ta'limi va psixologiyasiga ta'siri	1131
Ravshanov Umidjon Abduqodir o'g'li	
Talabalarning lingvokognitiv kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish	1134
Allamuratov G'ofur Ashurovich	

BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINFLAR O'QITUVCHILARIDA LINGVISTIK KOMPETENSIYALARNI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK-PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI

Qayumova Odinaxon Buvarayim qizi

Buxoro innovatsiyalar universiteti o'qituvchisi

Annotatsiya: Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida lingvistik kompetensiyalarni rivojlantirishning pedagogik va psixologik xususiyatlari tahlil etiladi. Lingvistik kompetensiya boshlang'ich ta'lim jarayonida sifatli bilim berishning muhim omillaridan biri sifatida talqin etilib, uning shakllanishi o'qituvchining nutq madaniyati, lingvistik bilimlari, kommunikativ faoliyati hamda til hodisalarini anglash qobiliyati bilan uzviy bog'liqligi asoslab beriladi. Shuningdek, lingvistik kompetensiyaning tarkibiy qismlari – fonetik, leksik, grammatik, semantik, pragmatik va kommunikativ ko'nikmalarni rivojlantirishga ta'sir etuvchi pedagogik mexanizmlar yoritiladi. Bo'lajak pedagoglarning til o'rganishga motivatsiyasi, muloqotga kirishuvchanligi, psixologik tayyorgarligi hamda refleksiv fikrlash darajasining lingvistik kompetensiya shakllanishiga ta'siri ilmiy jihatdan asoslanadi.

Kalit so'zlar: lingvistik kompetensiya, bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilari, pedagogik jarayon, psixologik tayyorgarlik, kommunikativ ko'nikmalar, til o'qitish metodikasi, lingvistik tafakkur, o'qituvchi nutq madaniyati, motivatsiya.

Abstract: The pedagogical and psychological characteristics of developing linguistic competencies in prospective primary school teachers are examined. Linguistic competence is interpreted as a key factor in ensuring high-quality primary education, and its formation is directly associated with the teacher's speech culture, linguistic knowledge, communicative activity, and ability to interpret linguistic phenomena. The structural components of linguistic competence—phonetic, lexical, grammatical, semantic, pragmatic, and communicative skills—are analyzed, along with pedagogical mechanisms influencing their development. The study also substantiates the relationship between future teachers' language-learning motivation, communicative openness, psychological preparedness, and level of reflective thinking with the formation of linguistic competence.

Key words: linguistic competence, prospective primary school teachers, pedagogical process, psychological preparedness, communicative skills, language teaching methodology, linguistic thinking, teacher speech culture, motivation.

Аннотация: Рассматриваются педагогические и психологические особенности развития лингвистических компетенций у будущих учителей начальных классов. Лингвистическая компетенция трактуется как один из ключевых факторов обеспечения качественного обучения в начальной школе, при этом её формирование напрямую связано с культурой речи учителя, его лингвистическими знаниями, коммуникативной активностью и способностью осмысливать языковые явления. Раскрываются структурные компоненты лингвистической компетенции – фонетические, лексические, грамматические, семантические, прагматические и коммуникативные навыки, а также педагогические механизмы, влияющие на их развитие. Научно обоснована взаимосвязь мотивации к изучению языка, коммуникативной открытости, психологической готовности и уровня рефлексивного мышления будущих педагогов с формированием лингвистической компетентности.

Ключевые слова: лингвистическая компетенция, будущие учителя начальных классов, педагогический процесс, психологическая готовность, коммуникативные навыки, методика преподавания языка, лингвистическое мышление, культура речи учителя, мотивация.

KIRISH

Bugungi globallashuv va axborot texnologiyalari keng rivojlanayotgan hozirgi zamonda ta'lim tizimi oldida turgan dolzarb vazifalardan biri shaxsning kommunikativ, ayniqsa, lingvistik kompetensiyasini shakllantirishdan iborat. Til shaxsiy, madaniy va ijtimoiy taraqqiyotning asosi bo'lib, boshlang'ich ta'limda bu jarayonni to'g'ri yo'lga qo'yish kelajak avlodning fikrlash va muloqot qilish qobiliyatiga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilari nafaqat bilim beruvchilar, balki til va madaniyatni yetkazuvchi asosiy vositachilardir. Shuning uchun ularning lingvistik kompetensiyasini shakllantirish ularni nazariy, amaliy

va metodik jihatdan yetuk qilib tayyorlash bilan bog'liq bo'lib, bu jarayon, o'z navbatida, pedagogik va psixologik yondashuvlarning uyg'unligini talab etadi.

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining metodik tayyorgarligini takomillashtirish borasida Xalq ta'limi tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi ^[1] doirasida pedagogika yo'nalishidagi oliy ta'lim muassasalarini ta'limning kredit tizimiga bosqichma-bosqich o'tkazish, pedagogika, didaktika, amaliy pedagogik psixologiya, metodika kabi fanlarga alohida e'tibor qaratgan holda o'quv materiallari va pedagogik baholashni ishlab chiqish orqali pedagog kadrlar tayyorlash tizimini takomillashtirish, ta'lim berishning zamonaviy nazariyalarini o'zlashtirish, pedagogik psixologiyani tushunish, ta'lim berishga kompetentlik hamda shaxsga yo'naltirilgan yondashuvlar asoslarini egallashni ko'zda tutgan holda pedagoglarni tayyorlash va qayta tayyorlash markazlari faoliyatini qayta ko'rib chiqish, bo'lajak pedagoglar uchun pedagogik faoliyatga moyillik va ijodkorlik qobiliyatlarini aniqlash hamda baholash imkoniyatini beruvchi metodlarni ishlab chiqish, umumta'lim muassasalarida o'qituvchilarning sifat tarkibini, xususan, magistrlik darajasiga ega bo'lgan pedagoglar sonini bosqichma-bosqich oshirish masalalari maqsad qilib belgilandi va bu ta'lim sohasidagi o'zgarishlarning shiddat bilan davom etishiga katta turtki bo'ldi ^[1].

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Tadqiqotimiz davomida olib borilgan izlanishlarda lingvistik kompetensiyaning tarkibiy qismlari to'g'risida turli olimlar tomonidan turlicha ta'rif va talqinlar keltirilgani aniqlandi. Quyida ulardan namunalarni ko'rib o'tamiz.

Tadqiqotchilar Canale va Swain til kompetensiyasini quyidagi asosiy komponentlarga bo'ladi: grammatik yoki lingvistik, sotsiolingvistik, diskursiv va strategik kompetensiyalar ^[2].

Yan van Ek tomonidan "Lingvistik-kommunikativ kompetensiya modeli" ishlab chiqilgan bo'lib, bu Yevropa Kengashi doirasida til o'rganish va o'rgatishda kompetensiyaga asoslangan yondashuvni tavsiflovchi klassik nazariy modeldir. Ushbu model ko'pincha "kommunikativ til kompetensiyasi" modeli deb ataladi va u CEFR – Common European Framework of Reference for Languages asoslarini tashkil qilgan. Tilni o'rganishda Van Ek modeli faqat grammatika va lug'atni emas, balki to'laqonli kommunikativ qobiliyatni shakllantirishga qaratilgan. U til kompetensiyasini bir nechta komponentlarga ajratadi: lingvistik kompetensiya, sotsiolingvistik kompetensiya, pragmatik kompetensiya, strategik kompetensiya, diskursiv kompetensiya, sotsiokultural kompetensiya va kognitiv-kommunikativ kompetensiya ^[3].

"Til o'rgatishda shaxsning rivojlanish darajasiga mos ravishda qo'llab-quvvatlash, ya'ni scaffolding orqali lingvistik kompetensiya samarali shakllanadi va bunda muloqot muhitida o'rganish, guruhviy interaktiv mashg'ulotlar, tilning funksional amaliyoti asosiy vosita bo'lib xizmat qiladi" ^[4], – deydi Vygotskiy. Olimning fikri boshlang'ich ta'lim pedagogikasida katta ahamiyatga ega. Chunki til faqat bilim emas, balki ijtimoiy-tarbiyaviy faoliyatda vosita sifatida shakllanadi. Vygotskiy tomonidan ilgari surilgan "proksimal rivojlanish zonasini" va "scaffolding", ya'ni o'qituvchining vaqtinchalik ko'magiga asoslangan o'qitish g'oyalari aynan shaxsning yaqin imkoniyatlar darajasiga mos o'qitish zarurligini ko'rsatadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

A.N. Shukin, E.G. Azimovning "Metodik atamalar va tushunchalar lug'ati"da: "Lingvistik kompetensiya – o'rganilayotgan tilni uning sathlari: fonetika, leksika, so'z tarkibi, so'z yasalishi, morfologiya, sodda va qo'shma gap sintaksisi, matn uslubi asoslari bo'yicha egallash demakdir. Agar o'quvchi o'rganilayotgan til tizimi haqida tasavvurga ega bo'lsa va amalda undan foydalana olsa, lingvistik kompetensiyaga ega deyish mumkin", – deya ta'riflanadi ^[5].

Xorijlik olim Ferdinand de Sossure tilshunoslik fanining asosiy vazifasi til lingvistikasini o'rganishdir ^[6], deb ta'kidlaydi. Olim lingvistikani ichki va tashqi lingvistikaga ajratib, ularni bir-biriga qarama-qarshi qo'ydi hamda tilshunoslik fanining asosiy vazifasi ichki lingvistikani o'rganishdan iborat bo'lishi kerak, deb hisobladi. Bu fan qadimdan yozuvni yaratish, o'qitish, boshqa tillarni tushunish kabi amaliy ehtiyojlarni qondirish uchun xizmat qilgan. Hozirgi kunda esa uning ahamiyati yanada ortdi.

Lingvistik kompetensiyani tizimli tahlil qilish uning tarkibiy qismlarini aniqlashni o'z ichiga oladi. I.A. Zimnyaya kompetensiyaning quyidagi komponentli tarkibini taqdim etadi: kompetensiyaning motivatsion tomoni, ya'ni malakani namoyish etishga tayyorlik; kompetensiyaning kognitiv tomoni, ya'ni kompetensiyaning mazmuni haqida bilimga ega bo'lish; kompetensiyaning xulq-atvor jihati, ya'ni turli xil standart va nostandart vaziyatlarda kompetensiyani namoyon etish tajribasi; kompetensiyaning qiymat-semantik tomoni, ya'ni kompetensiya mazmuniga va uni qo'llash obyektiga munosabat; kompetensiyaning emotsional-irodaviy jihati, ya'ni jarayonni hissiy-irodaviy tartibga solish va kompetensiyaning namoyon bo'lish natijasi ^[7].

I.F. Musayelyan "til kompetensiyasi leksik va grammatik bilim, ko'nikma hamda malakalarni o'z ichiga oladi", degan fikrni ilgari suradi. U bu haqda gapirar ekan, produktiv va retseptiv ko'nikma hamda qobiliyatlarni ajratib ko'rsatadi ^[8].

TAHLIL VA NATIJALAR

Lingvistik kompetensiya – bu nutqiy faoliyatni tartibga soluvchi grammatik qoidalarni amaliyotda uyg'unlikda qo'llash, o'rganilayotgan tilda so'z va jummalarni to'g'ri ishlata olish, nutqda fikrning gapdagi ifodasining to'g'ri-noto'g'riligini ajrata olish layoqatidir. Ya'ni bo'lajak pedagogning o'zbek tilidan "lingvistik kompetensiyasi" tushunchasi deganda uning o'zbek tili birliklari, nutqiy xususiyatlarni anglay olishi, til hodisalarini tahlil qila olishi, qismlarni bir butunga birlashtira olishi, namunalar asosida jumla qura olishga tayyorligi tushuniladi.

Mazkur kompetensiyani rivojlantirish mazmuni o'quvchilarda fikr va mulohazalarini o'z ona tilida erkin, aniq, qisqa, ravon va tushunarli tarzda bayon eta olish, o'z nutqida adabiy til normalariga rioya qilgan holda so'zlash, imlo va uslubiy xatolarsiz fikr almashishga yordam beradi. Umumta'lim maktablarida mazkur kompetensiyalarga ega o'quvchini tarbiyalash "Ona tili" fanining zimmasidadir. Ushbu muammoga yechim sifatida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining lingvistik kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik, psixologik va metodik xususiyatlarini yoritib beramiz.

1-jadval: Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining lingvistik kompetensiyalarni rivojlantirish xususiyatlari

Xususiyatlar	Mazmuni
Psixologik	Shaxsiy sifatleri, o'quvchilar bilan muloqotda bo'lish qobiliyati, psixologik-pedagogik muhitni yaratish malakasi hamda lingvistik bilimlarni yoshga mos tarzda yetkazish
Pedagogik	Lingvistik bilimlarni didaktik vosita sifatida qo'llay olish – grammatik qoidalarni oson va tushunarli tarzda bolalarga yetkazish, tahlil qilish, mashq-topshiriqlarni ishlab chiqish va dars rejalarini tuzish
Metodik	O'qituvchining darsni rejalashtirish, mos metod va vositalarni tanlash, lingvistik kompetensiyani shakllantirishga xizmat qiluvchi faoliyatlarni to'g'ri yo'naltirish

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining lingvistik kompetensiyalarini rivojlantirishning quyidagi xususiyatlari shunday xulosa chiqarishga undaydiki, boshlang'ich sinf o'qituvchilari tilshunoslik bilimlari bilan bir qatorda psixologik va metodik tayyorgarlikni kuchaytirishi, ta'lim mazmunini kompetensiyaviy yondashuv asosida tashkil qilishi, amaliy ko'nikmalarni rivojlantirishga e'tibor qaratishi lozim.

Avvalo, psixologik xususiyatlar o'qituvchining shaxsiy sifatleri, muloqot madaniyati hamda o'quvchilar bilan samarali o'zaro munosabat o'rnatish ko'nikmalarini qamrab oladi. Boshlang'ich sinf o'quvchilari bilan ishlash jarayonida o'qituvchidan sabr-toqat, xushmuomalalik, emotsional barqarorlik va yuqori darajadagi nutq madaniyati talab etiladi. Ayniqsa, lingvistik bilimlarni yoshga mos tarzda yetkazish, bolalarning psixologik xususiyatlarini inobatga olgan holda tushuntirish muhim ahamiyat kasb etadi. Shu bilan birga, o'qituvchi dars jarayonida qulay psixologik muhit yaratib, o'quvchilarda til o'rganishga nisbatan ijobiy motivatsiyani shakllantira olishi lozim.

Pedagogik nuqtai nazardan, bu kompetensiyani rivojlantirish uchun integrativ, bosqichma-bosqich, shaxsga yo'naltirilgan va faoliyatga asoslangan o'qitish yondashuvlari muhim hisoblanadi. O'qituvchi o'z faoliyatida til materialini amaliy nutq vaziyatlarida qo'llash, o'quvchilarga o'z fikrini erkin, aniq va grammatik jihatdan to'g'ri ifodalashni o'rgatish orqali lingvistik kompetensiyani shakllantiradi. Psixologik nuqtai nazardan esa tilni egallash jarayoni kognitiv rivojlanish, motivatsiya, e'tibor, nutqiy tafakkur hamda refleksiya bilan chambarchas bog'liq. Bo'lajak o'qituvchining til bilan ishlashdagi mustaqilligi, tafakkur moslashuvchanligi, lingvistik intuitsiyasi – barchasi individual psixologik xususiyatlari bilan belgilanadi. Bu esa ta'lim mazmunini shaxsiy ehtiyojlar va rivojlanish darajalariga mos ravishda rejalashtirishni talab etadi.

Metodik xususiyatlar esa o'qituvchining ta'lim jarayonini samarali tashkil etish, zamonaviy metod va vositalarni tanlash hamda ularni amaliyotga joriy etish ko'nikmalarini ifodalaydi. O'qituvchi darsni to'g'ri rejalashtirishi, har bir bosqichni mantiqan asoslab tashkil etishi va vaqtini samarali taqsimlay olishi zarur. Shu bilan birga, interfaol metodlar, kommunikativ yondashuv, o'yin texnologiyalari kabi usullardan foydalanish orqali o'quvchilarning faolligini oshirish muhimdir. Didaktik vositalar, jumladan, ko'rgazmali materiallar, multimedia resurslar va turli topshiriqlar tizimi lingvistik kompetensiyani shakllantirishda muhim rol o'ynaydi.

Lingvistik kompetensiyani rivojlantirish, shuningdek, kommunikativ yondashuv, gamifikatsiya, 5E modeli, differensial va reflektiv yondashuvlar orqali pedagogik-psixologik jihatdan samarali yo'lga qo'yilishi mumkin. Bu jarayonda o'qituvchilarning faolligi, ijodkorligi, o'z ustida ishlash qobiliyati va ta'limga ongli munosabati hal qiluvchi omillar sifatida namoyon bo'ladi.

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida lingvistik kompetensiyalarni rivojlantirish jarayoni murakkab va ko'p qirrali bo'lib, u pedagogik va psixologik omillarning uzviy uyg'unligi asosida amalga oshiriladi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, lingvistik kompetensiyani shakllantirish faqatgina nazariy bilimlar berish bilan cheklanmay, balki shaxsning bilish jarayonlari, motivatsiyasi, kasbiy yo'naltirilganligi va refleksiv faoliyati bilan chambarchas bog'liqdir.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida lingvistik kompetensiyalarni rivojlantirish jarayoni pedagogik va psixologik omillarning o'zaro uyg'unlashgan holda amal qilishi bilan izohlanadi. Boshlang'ich ta'lim bosqichi bolaning nutqiy rivoji, til hodisalarini anglash va muloqot ko'nikmalarini shakllantirishda hal qiluvchi davr bo'lgani uchun, o'qituvchining ushbu jarayonga tayyorgarligi chuqur bo'lishi talab etiladi. Avvalo, psixologik tayyorgarlik o'qituvchining shaxsiy sifatlari, emotsional barqarorligi, bolalar ruhiyatini sezish va ularga mos pedagogik ta'sir ko'rsatish qobiliyatida namoyon bo'ladi. Muloqotga kirishuvchanlik, fikrni ravshan ifodalash, qulay psixologik muhit yaratish kabi omillar o'quvchi shaxsida tilga nisbatan qiziqish va ishonchni mustahkamlashga xizmat qiladi.

Pedagogik yondashuv esa o'qituvchining lingvistik bilimlarni didaktik jihatdan to'g'ri asoslab berish, grammatik qoidalarni sodda va aniq misollar orqali tushuntirish, tahlil va sintez jarayonlarini bosqichma-bosqich o'rgatish mahoratida aks etadi. Boshlang'ich sinf o'quvchilarining idrok, tafakkur va xotirasi o'ziga xos xususiyatlarga ega bo'lgani bois, pedagogik jarayonning mazmuni ularning yoshiga mos tarzda shakllantirilishi talab etiladi. Til materialini amaliy mashqlar, o'yinlar, matn bilan ishlash, muloqotli vazifalar orqali mustahkamlash lingvistik kompetensiyani samarali rivojlantiradi.

Metodik jihatdan qaralganda, o'qituvchining darsni puxta rejalashtirishi, mos metod va vositalarni tanlashi, interfaol yondashuvlarni qo'llay olishi muhim ahamiyatga ega. Zamonaviy pedagogika o'quvchini faollikka undash, mustaqil fikrlashga yo'naltirish va kommunikativ vazifalar orqali tilni amaliy o'zlashtirishga imkon yaratishni taqozo etadi. Shu bois, didaktik materiallar, ko'rgazmali vositalar, multimedia resurslari, guruhli va juftlikdagi faoliyatlar lingvistik kompetensiyaning shakllanishida samarali vosita sifatida xizmat qiladi. O'qituvchining metodik savodxonligi qay darajada mukammal bo'lsa, dars jarayoni shunchalik tizimli, mazmunli va natijador bo'ladi.

Yuqoridagi fikrlar shuni ko'rsatadiki, bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchisining lingvistik kompetensiyasini shakllantirish – bu faqat til qoidalarini bilish emas, balki psixologik yondashuv, pedagogik mahorat va metodik puxtalikning uzviy birligidan iborat murakkab jarayondir. Mazkur kompetensiyani rivojlantirishga qaratilgan ta'limiy faoliyatni ilmiy asosda tashkil qilish boshlang'ich ta'lim sifatini oshirish, o'quvchilarning nutqiy rivojini ta'minlash va keyingi ta'lim bosqichlarida muvaffaqiyatli o'qishlari uchun zarur poydevor yaratadi. Shunday ekan, pedagogik-psixologik xususiyatlarni chuqur o'rganish va amaliyotga tatbiq etish bo'lajak o'qituvchilar tayyorlovining eng muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi.

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida lingvistik kompetensiyalarni rivojlantirish samaradorligini oshirish maqsadida quyidagi ilmiy-amaliy takliflarni ilgari surish maqsadga muvofiq:

Birinchidan, pedagogika oliy ta'lim muassasalarida lingvistik kompetensiyani shakllantirishga yo'naltirilgan maxsus integrativ kurslarni joriy etish zarur. Ushbu kurslarda tilshunoslik nazariyasi bilan bir qatorda uni boshlang'ich sinf amaliyotiga moslashtirish, ya'ni "nazariya–amaliyot" uyg'unligini ta'minlashga alohida e'tibor qaratilishi lozim.

Ikkinchidan, bo'lajak o'qituvchilarning psixologik tayyorgarligini kuchaytirish maqsadida kommunikativ kompetensiyani rivojlantiruvchi treninglar, rolli o'yinlar va pedagogik vaziyatlarga asoslangan mashg'ulotlar tizimini kengaytirish tavsiya etiladi. Bu orqali ular o'quvchilar bilan samarali muloqot o'rnatish, ijobiy psixologik muhit yaratish ko'nikmalarini egallaydilar.

Uchinchidan, lingvistik bilimlarni o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalar va interfaol metodlardan foydalanishni tizimli yo'lga qo'yish lozim. Xususan, muammoli ta'lim, klaster, akvarium, aqliy hujum kabi metodlar orqali o'quvchilarning mustaqil fikrlashi va nutqiy faolligini oshirish mumkin.

To'rtinchidan, dars jarayonida didaktik vositalardan samarali foydalanish ko'nikmasini shakllantirish zarur. Ko'rgazmali materiallar, multimedia resurslar, interaktiv platformalar orqali til materialini tushuntirish o'quvchilarning qiziqishini oshirib, bilimlarni mustahkam egallashiga xizmat qiladi.

Beshinchidan, pedagogik amaliyot jarayonida bo'lajak o'qituvchilarga lingvistik kompetensiyani rivojlantirishga yo'naltirilgan maxsus topshiriqlar berish, ularning dars ishlanmalarini tahlil qilish va metodik jihatdan takomillashtirish bo'yicha muntazam monitoring olib borish lozim.

Xulosa o'rnida ta'kidlash joizki, yuqoridagi takliflarni amaliyotga joriy etish bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining lingvistik kompetensiyalarini tizimli va samarali rivojlantirishga, natijada esa boshlang'ich ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasi xalq ta'limi tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF-5712-son Farmoni, 2019-yil 29-aprel. – [Elektron resurs]. – URL: <https://lex.uz/docs/4321419>
2. Canale M., Swain M. Theoretical Bases of Communicative Approaches to Second Language Teaching and Testing // Applied Linguistics. – 1980. – Vol. 1, No. 1. – P. 1–47.
3. Van Ek J.A. Objectives for Foreign Language Learning. Vol. 1: Scope. – Strasbourg: Council of Europe Press, 1986. – 89 p.
4. Соссюр Ф. де. Курс общей лингвистики. – Linguistic Society of America, 1997. – 204 с.
5. Выготский Л.С. Мышление и речь. – М.: Педагогика, 1982. – 348 с.
6. Шукин А.Н., Азимов Е.Г. Новый словарь методических терминов и понятий (теория и обучение языкам). – М.: Издательство, 2003. – 169 с.
7. Зимняя И.А. Ключевые компетенции – новая парадигма результата образования // Высшее образование сегодня. – 2003. – № 5. – С. 34–42.
8. Масленникова Е.М. Предпосылки успешности текстовой двуязычной коммуникации // Материалы научно-методической конференции "Актуальные проблемы преподавания иностранных языков на неязыковых факультетах высших и средних специальных заведений", 12–14-апреля 2000 г. – Ижевск, 2000. – С. 194–196.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №3(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.